

ЭКОНОМИКОГҮЙ БАА, ЭХЭ ОРОН ЭЗЭГҮЙ!

Хүдөө аж ахуйн байдал мундоо үедэ ямар хараа, бодомжо дээрэ тогтоно байна? Инэрхүү асуудалнууд тун ондо ондоо аад, гансал муу тэвшэн мушхан хароунууд дурдана даа. Энэ хөөрөөдөө оролсохын тула, урданхай мэтэ ямар нэгэн ихдэмжнүүтэ, али нэгэнэй тала баринан бэшэ, юрэл ханаанаа хэлсэдэг, имгалат үнэн зүб демократин шугам баримталха хүсэл байдаг.

Хамтын ажамые үмсэлэн бутаргажа, хаа хаанагүй эндэ тэндэ фермерүүдэ бүрдүүлжэ байһан түрүүшын жэлүүдтэ заримашуудла эхэл ойлгосогүй хаа хүржэ ерэхэй, Тинхээг түгэл хүдэлжэ байһан КПСС-эй райком олонингэдэ ойгчууламжын хүдэлмэриэ урда мэтэ ноборуу хэбэ болин-мэтэ дээрһээ ямар нэгэн «дохогой» бүхмэ хүлээхэн шүү байдал тогтоо һэн. Нимд үедэ хүн эргэтэй бэшэ, харин зарим нэгэншүүтэ тэрэ дарьдаа фермерүүд боложо, сохвоуудай нитын ма саһаа мал адууна, машина техникэ тон үнэгүй сэнгээр худалдан абажа, һайн һайн газаруудта бусуала түгээр хүдөлөөн хаа ханагүй захалаа бэлэй. Маргаан, ойлгоно ялангай зонингэ бие биеэ хажалгаар (хубита зөөрөгчү түхэлөө айгаад) саалдаа ямаршье хараа түгээр шүүдөө тэрэ хүдэлөөнэй үертэй ади «урдалсаха» бэлтгэ бололсон байгаа. Газартай, малтай болон ага, адагай захан нэгэ муу бракторшьегүй фермерүүд бүрдүүлжэ дансада абтаа. Хожомжог хубингаа нэгэ хоонд толгой малаар ажахын бааза байгуулаха, 10—15 гектар газар эзэмдэхэ эзэд бин болобо, Хөөрхөө—Номил, Насуеүг, Эдэрмэт—Шидьлоржо Жанаев, Хэньгөө—Бамдоржо Цыренов болон бусдыг тооложо болоно.

Ц.Д. Жанаев нигээ хэлэн:—Хэхэ ажалгүй, тутгардаха сагай эрхээдэ, үмсэлгөө маа дээрэ тарашаанай нэрэ зүүдэ газар абаха сагай болоно һэн. Эрүүтэ яһата оролдоно, косилгаа, тэрэ үүхэй трактор абтаа, бэшэ зэр эмсэг намда үгы. Тэрэ Н. Насуеүг морин уяагаар аналсаа хэдэг. Тэгээр эхэ хүндэ ажал юу хэжэрхэхэши даа. Барилгын модон дүгэ наашаашыг үгы болохой. Мориндоо оруулаха тэргэ, косилга болоод тармуур харагдахаашы бололиор үннэй. Эдэ мэтэ хэрэгсэлүүдэ бин болгохын тулаа хэн ханагаа табижа, оролдожо болоно?

Колхоз, совхозшье байхалаа, хүдөө ажамые үе сагайнага эрилтээр машина, техникээр холот гэгдэжэ ябадаг һэн. Илангаа машина-техникын талаар дутагдай үзэргэ болжэ байһа, гансал киножурналыг телевизортэ түрүү ажаһанаа жэшээтэ хэбэ харуулагдажа, бүхэ хүдөө ажамые түрүү ойндоо түгээ элбэгжигдэнхэй гэжэ ойгчуулахыг хүсдэг байгаа. Мундоо машина, тракторнуудыг түбэн фермелэй худалдажа абахын аргагүй үнэтэй болошоо. Түрээсэхэ эхэтэй үр, халамжань аргагүй ха юм...

Үнгэрэн сагай түүүхн морин үе саһаа гэгдэжэ, мұжарья. Эдигтэ абалтан ажал дээрэ Эрөн байнал—тугача, дүжарья. Арадай ажамын насын зөөри Арбадхагдагүй — унан хандараа! Капиталис гуридаа һөөрөө тээрхижэ байһан сагта

гэхэ үү, али манай республикада 1994 ондо зүүн наяд гаран предпринт үмсэлдэгээр хараалагдана. Эдманай Федеральна, республиканска, мүн муниципальна эдэ зөөрин гээд ондологдохой юм. Анахын, илангаа эдэ хоолой шухала асуудалнуудыг үмсэлэлэгийн политика хабхашоо юм гү гэхээр «ондоо зам үгы!» — гэжэ Е. Егоров (республикын Зөери эрхлэхэ талаар комитетэй түрүүлэгшэ байһан) байһа ондо зүн хэлэн һэн.

Нүхэдүүд, хүн зонингэ эдэ хоолой алышы зүйлөөр хангажа байдаг хүдөө ажамын экономика болоод, али бүхэ арга нүхээтнүүд тухай бодомжо гээшэ мундоо тэрэ шухала асуудалнуудыг голлол байһа. Гэхэтэй хамта мундоо фермерүүдэй сааһанх хүжэлтэ жолоодоо хановсалтага эми үшөө бин болоо үгы. Түсб, програмшье гэжэ байхагүй. Үнгэрэн эржэ хэдэ, тоо бүрилхэ гэжэ мартагдашаангүй. Иймэ байдалай нуража байхала, хэн эмсэгтэй? Эдлэб амхинууд болон ажамынудай харилсаага холбоно талаадаа, Хүдөө ажамын политика бодомжо болохо, нитын ма саһаа хэлдэг болжэ, бие биеэ хажалгаар холдоно. Сахьен хэлэхэдэ хариусалтага эми, нийр гэжэ үгы болоо.

Удэрһөө үдэрэ камаг мундоо үе эсэ ургаһаар, Хүний худалда, нуудалы хангалха, үшэн зүб аяна худалдай тэши эрхын ажабуулаа хүнжэ байһан гуламта шын хүжэрхэхэй.

Эрхээс хооло оносон Экономикын Налан
Зариманай Нохыг
Зарнам, ёно тэбхэхэ зон үсөөрин
Экономикогүйгөөр — арад хүсэгүй, Эхэ оромнай мүн эзэгүй!

Бүрхэг хүнин харанхы соо залуугүй оносго мэтэ манай общество төөрһөөр. Үнгэрэн сагай сонго руу халта хараад абахын тулаа нэгэ алхам гэдэггэ хэс... Августидыг үгсэлэһэн бүлэгэй (пүтүгэй) боложо байхала, партиян Политбюроо зонһоо табархай анигүй байдалда байгаа һэн. Тинн Генеральна секретарь Үбэн байна гэһэн тунхаг тараагдаба. Арад нитын хүсэл, зонингэ садалаажа байһан КПСС-эй ЦК үзэл бололиорго «нир» арасалдаагаар шэрэгтэ буулдагдажа байһан ушарһаар үнхөөгөөл доторой «үбшэндэ» барилдана үшэ байгаа бэшэ гү? Манай обществоын төөрлэрин эхиной «харанхы» эндэһээл эхитэй гээд ойтгохо болоо һэн хожомоо. Ингээ «үбшэндэ» харанхыгаар хүт мурөө алдаагүй һэн, болодо демократин Алтан үндэһэн хүндлэхэ шүтэй байжа магад һэн. Мундоо мафиозно дэлгүүрэй «маскалада» абтан арадуудай дунда шадалтай баваарын шадалтай ахчаа шоно шүүдөөр удаа татай элгин абаха арьһанай шунгалтай болошоо. Энлэ демократин гэхэн ойлгомжонхой үндэһэн хуулидаа эршижэ, ямаршье эмхи гуримгүй (анарх) байдалай хойшлон манай обществомэ һүйдхэжэ байна бэшэ гү? Зүгөөр оршолонто (зүридлөөтэ) юртэмсэдэ байһанаа мартажа болохойгүй. Удэр, хүчин гү, али үбат; зунай нэлдэг мэтэ ээлжээтэ зүрилдөөн эрвэлдэл ээ өсөөб бинуу. Гайхалгүй! Энэ холбоодо мүнхэ юумэн үгы, унанай

хөөн мэтэ хооһон гэжэ бүдэн шажанай эрдэмтэд батална бишуу.

Тэршэ мурэнэй түб эрбэ Тэсэдэгтү—галаа сагта Агууда түмэг эрхүүнү нэрбэн
Абтадаг лэ байгаалин эвэлтэ
Энээн шынжн—үгэл юрэ
Энхэ мүнхэ засаг түрэй!

Хөөрхэ нотагай номшэ үбэн Бадмин Санжаа гэдэг бүдэн шажанай гүн удгата суларнуудыг уншадг бэлэй. Тэрэ дээрнүүдэй нэгэн соо нигээг эшнээтэй байгаа гэжэ хөөрөө һэн гээд: «Улаан гүрэн удаһыны бэшэ, түргэншье бэшэ, бүдэн шажаные жаран элдэб сүбтөөхө. Сагайнаа өсөхэдэ, тэрэ гүрэн хабарай хүр мэтэ өөрөө үгы болжэ». Үнхөөрөөл гүшаад ондоо эрэд он болотор хурай үзэл болжэ засагай газарһаа ханагдажа байһанынэй эн.

Хүдөө ажамын министрствын түшаалаа бурчуудай, мүн Арадай Хуртай депутатүүдэй үшөө эмнэжэ хэлэхэдэ, Президентин анхарагда зарим тэдэ хариха үзэмээр асуудалнуудыг табижада: 1. Хүдөө ажамын хүдэлмэришье «хүжээ» байһа намга шынжэ нэлөгэ (ургалтагай, прогрессивнэ нэлөгэ) ядахын сагта тодон хубаар, шадна һаа, ортолон болоулаха. Үгэл һаа, «хөөрхын аюул дүгэлжэ ялана бэш гү?».

2. Аймагуудай дунда, хүдөөдэ залас хэрэгсэлүүдэ худалдадаг эмхи бин болжэ. Тэрэ тодоо морин унадаа хэрэгсэлдэгтэ тэргэ, зэмсэг, косилга, тармуур болоод бусад багахангай техникэ табиһаха арга бэлдэг ёһотой. Того, түлшын асуудал задалгай байһаар.

3. Малай хорьго, үбөнэй хорьго, мүн посходоо хэрэгсэлдэг хургаг оролжо зүб шынжэ нотагай ондо модоний ажамын эмхидэ бин болжэ шухала.

4. Фермер бүхэнэй ажахын хайшаа бэлтхэжэ ялангай саг соонь заажа байхала экономика түбэй байһан шухала байна. Энэ — гурим, журамтай һуурн ха юм. Нитын зүгтөө эрилтэгүй, хароусалагүй ямаршье ажахы байха ёһотой бэш бишуу.

США-да хамтын эд зөөрин «аханжэ» байдаг националы түб бин ха юм. Баруун ороонуудай экономика, социологууд хамтаараа хүлэжэ байдаг предпринтүүд экономика ска эрхим үр дүн тулгана гэжэ баталдаг. Ингээ хэлэхэдэ амараа, һайнаар бөө даанан фермершье хэн нэгэнтэй хамтаруулаха гэхэн бодомжо бэшэ. Зүгөөр шадал багаанай хүсээ нэгдэхэдэ, тэдэнэй аша үр эхэтэй байхала дамжаагүй. Юрөөдө, залуугүй хүн, ажал хэжэ шунд шунан сооро биеэсэ абаһан хүн ямаршье сагта юмни хойно гардаггүй. Гэбшье ажал хэжэ, амараа, хураха арга боломжонуд хүн бүхэндэ хэрэгтэй. Ингээд лэ эрхэлжэ, һуудал байдалай, социальна талы гансал хамтыннай ажахы тоти мэргээр хамгаалжа шаддаг һууртай һэмнэй. Тэрэн соо нэн түрүүндэ хүүгэдэй саал, амаралтын газарнууд (һурорт) мүн пенсидэ гараха, тэрэнэй түлбэри гэхэ мэтэ жэшээдэ хүтэлэгдэдэг һэн.

Түрэл арадайм түхээтэ хэрэгүүд
Түбхн түрүүндэ
Һэнхэдэ хамаатай.
Юрэн гүйдэлһэн юрын түхэрүүд—
Юрөөдө хэндэн элбэг уялгаатай.
Арадуудай хоолобо
Һайхан заяан
Адлхан һалбарга лэ,
сэдхэл булан!
Д. ДОРЖОУТАБАИ,
уран зохёолшо.
Хожыг.

оройдоол хакхын дүүргэдэ һэн. НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкарида промышленна нефть олодо, Харжикиска скважинаһаа жэлдэ 300 мянган тоно нефть олобо, республикысэ түлшөөл толодогын материаллаар, түлшөөр хангажа болоно гээд уридангаан тэолодонхүй. Байгааһаа бузарлан арга хэрэгсэлүүдэ, Тэрэнэй тула эхэ мүнэн гаргашаалагдаа һэн.

КОМОСОМЛЬСК — НАМАУРЕ. Модо болосооруудад нотагай комбинатай шүүдэ долоон харин туршала аба хэмээгүй байһа. Ага худалжэ эхлээ. «Гэр байра барилда комбинатай захиһуудай үсөөрин, һүүдөөр олодон, үгы болоно дээрһээ үйлдэһэнэ аосоогоо һэмдэ, — гэжэ гүйсэдхэхэ директор Дмитрий Медведев хэлэн. — Минн байха баатай болон саһаа хоолой коллективнээ түрээсэй гурван хубине тэрэ тодоо түршлэхэ хүлээхэ шаджэ гээд байһа. Мундоо тэрэ дунда үхэлдүүлжэ баатай болонобди. Ахионернэ бүлгэмүүд мунөө бүтээн гарга-

туйлаха? ВАСХНИЛ-ай хүндэ академин Терентий Семенович Малышев лэ ханаанда орохо юм. Хүн бүхэнэй дүрбн тэгшэ бэшэн харамтай. Ургажа ябан үетэниэ ажал, байдалтай холбожо, эхэ эрээдүйд таһаа оидогоор бэлдэхэ, хурга саг тулажа эрбэ.

Хургабал, зүгтөө, хэшингэ.. Ургамал оюун бэлтгэтэй Эрдэм, ажалай гүшнэ Гардэн шынжэлхэ эльгэтэй— Борхэ ажалта хүшнэ Бэлдэхэл мунөө хэрэгтэй!

Шадал багатай, шадбааряар тулоор фермерүүд олон гэжэ сэхэ мэдэрэе. Амидараа һаа амидарагыт. Үгэл һаа—яанат гэнэдэлт юуэхэ-юуэхгүй (ямаршье бодлуудгөөр) колхоз, совхозуудыг бутаргажарихала, ямар хойшолоңдо асаргад байнаб, яналга эли даа. Гүрэншэ гэхэ үү, али зөөринэ зорюута үнжэ байһан мэтэ. Тоо, баримтанууд дээрэ харуулаа һаа, ямар олон байха һэм ба. Теэд тоо, баримтануудыг абаха газар байхагүй...

Хүдөө ажамын министрствын түшаалаа бурчуудай, мүн Арадай Хуртай депутатүүдэй үшөө эмнэжэ хэлэхэдэ, Президентин анхарагда зарим тэдэ хариха үзэмээр асуудалнуудыг табижада: 1. Хүдөө ажамын хүдэлмэришье «хүжээ» байһа намга шынжэ нэлөгэ (ургалтагай, прогрессивнэ нэлөгэ) ядахын сагта тодон хубаар, шадна һаа, ортолон болоулаха. Үгэл һаа, «хөөрхын аюул дүгэлжэ ялана бэш гү?».

2. Аймагуудай дунда, хүдөөдэ залас хэрэгсэлүүдэ худалдадаг эмхи бин болжэ. Тэрэ тодоо морин унадаа хэрэгсэлдэгтэ тэргэ, зэмсэг, косилга, тармуур болоод бусад багахангай техникэ табиһаха арга бэлдэг ёһотой. Того, түлшын асуудал задалгай байһаар.

3. Малай хорьго, үбөнэй хорьго, мүн посходоо хэрэгсэлдэг хургаг оролжо зүб шынжэ нотагай ондо модоний ажамын эмхидэ бин болжэ шухала.

4. Фермер бүхэнэй ажахын хайшаа бэлтхэжэ ялангай саг соонь заажа байхала экономика түбэй байһан шухала байна. Энэ — гурим, журамтай һуурн ха юм. Нитын зүгтөө эрилтэгүй, хароусалагүй ямаршье ажахы байха ёһотой бэш бишуу.

США-да хамтын эд зөөрин «аханжэ» байдаг националы түб бин ха юм. Баруун ороонуудай экономика, социологууд хамтаараа хүлэжэ байдаг предпринтүүд экономика ска эрхим үр дүн тулгана гэжэ баталдаг. Ингээ хэлэхэдэ амараа, һайнаар бөө даанан фермершье хэн нэгэнтэй хамтаруулаха гэхэн бодомжо бэшэ. Зүгөөр шадал багаанай хүсээ нэгдэхэдэ, тэдэнэй аша үр эхэтэй байхала дамжаагүй. Юрөөдө, залуугүй хүн, ажал хэжэ шунд шунан сооро биеэсэ абаһан хүн ямаршье сагта юмни хойно гардаггүй. Гэбшье ажал хэжэ, амараа, хураха арга боломжонуд хүн бүхэндэ хэрэгтэй. Ингээд лэ эрхэлжэ, һуудал байдалай, социальна талы гансал хамтыннай ажахы тоти мэргээр хамгаалжа шаддаг һууртай һэмнэй. Тэрэн соо нэн түрүүндэ хүүгэдэй саал, амаралтын газарнууд (һурорт) мүн пенсидэ гараха, тэрэнэй түлбэри гэхэ мэтэ жэшээдэ хүтэлэгдэдэг һэн.

оройдоол хакхын дүүргэдэ һэн. НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкарида промышленна нефть олодо, Харжикиска скважинаһаа жэлдэ 300 мянган тоно нефть олобо, республикысэ түлшөөл толодогын материаллаар, түлшөөр хангажа болоно гээд уридангаан тэолодонхүй. Байгааһаа бузарлан арга хэрэгсэлүүдэ, Тэрэнэй тула эхэ мүнэн гаргашаалагдаа һэн.

КОМОСОМЛЬСК — НАМАУРЕ. Модо болосооруудад нотагай комбинатай шүүдэ долоон харин туршала аба хэмээгүй байһа. Ага худалжэ эхлээ. «Гэр байра барилда комбинатай захиһуудай үсөөрин, һүүдөөр олодон, үгы болоно дээрһээ үйлдэһэнэ аосоогоо һэмдэ, — гэжэ гүйсэдхэхэ директор Дмитрий Медведев хэлэн. — Минн байха баатай болон саһаа хоолой коллективнээ түрээсэй гурван хубине тэрэ тодоо түршлэхэ хүлээхэ шаджэ гээд байһа. Мундоо тэрэ дунда үхэлдүүлжэ баатай болонобди. Ахионернэ бүлгэмүүд мунөө бүтээн гарга-

Түрэнэ нотагтаа түрүү зэргэтэй

ГҮҮЛЭН ҮЕДЭ олзын хэрэг эрхилшөөтэй магацинууд Хурамхаанда олошорхой. Эд бараан, эдэ хоолой зүйлүүд худалдан абтаһада дурдагдадаг. Гүрэнэй магацинууд орхордо, тэрэ магацинууд соо зон ходо олоор суглардаг. Иногараанын юу гэхэдэ, олзын хэрэг эрхилшөөтэй магацинууд гүрэнэйхөө бин, наймаалагдаһаад барааныншье олбог. Сонгуульшье заримдаа нэгэ заа доогуур байха.

Наймаалагдаһын олонх ушарта н. дам малгай сангай, наймаалагдаһан зүйлүүд тухайн асуугаа һаашин, зохидоноор хэлжэ гүжэ, муугаар бүтээгдэнэ юмни хадан, сэхьн хэлэжэрхихэ. Эпөн һайшаалтай гэжэ ханагдана. Харин гүрэнэй магацинууд... Экономикын нима хэсүү байдалда ороод байхада, тэдэнэй үгтэй ядуу байһанын ойлгосотой юм ааб даа.

Хурамхаанда нэгдэлһэн шэнэ магацинууд сооһоо оторолдоной «Витамин» ажахы «Улаан» гэжэ магацин оносон улсгай, олоной анхараал татадаг. Амтатай лапуста, помидор, үгэрэ, гэхэ мэтн ошон ажахынхид наймаалада. Тэдэн оорын зулалан дээрэ ургаһан зүйлүүд ха юм.

Манай ажахы 1992 ондо бин болоһон юм. Би өөрөө, минн Иманган Валентина Андреевна, халам эхминн Екатерина Петровна Кишсева гэгшэд ажахынга штат бурдуулаһын. — Гэжэ ажахын хүтэлбэрлэгшэ Виктор Семенич Маличгын хөөрөнэ. — Магацин соого наймаалаһан ошон, эгтэ, гагаага тарилартай. Мүн үгэрэ, помидортай табиһаа харагалжа байһан телшье ошон үгтадаг. Мүнөө жэлдэ ургаса яналга байһа байна. Илээд эхэрэ хургага бди. Харин үнэ халатгамаар байдаг бг гэхэдэ, хураһан ургаса бүйүүлхэн бэлтхэй. Тухайн түхээрлэхэ худалдаһа абаха гэхэдэ, үнэтэй, хэдэн митлонто. Тимэ түхээрлэгтэй болоо хада, ажахынга штат эхэ болжого, 4—5 хүнтэ ажал олохо һэмдэ. Мундоо бидэ, оһоодо, гараараа ошон хураха баатай болонобди. Гүрэй түр нийрмүүр ажахынуудыг дэмжэдэг байһан... Түхэрэйгэй сэнга унаһанаа уламжалан, мундоо жэлдэ ургуулаһан 10 тоно үгэрэний амарханшье нэмтэ асаргай, голхоор, Тингэбшье, сагай нэгэ заа бг гэхэдэ, ялабайдалтай хүнхэлэхэ рибжэ гэжэ найдаһан. — гэжэ Виктор Семенич хэлэн.

«Витамин» ажахынхид жал бүри шотайхидга отордой эсвэгээр хангадаг, мүн хабартаа элбэ ошоной үрһа худалдадаг. Айна соого оторолдой энэ ажахы гансалхан, тимхээг хурамханайхид үбэдөө, хабартаа ошон худалда хедэа. энлэ ажахынхид хандыдаг завшантай. Түхэрэн жэлдэ тэдэнэй

магацин соо ногоон эдэнэй зүйлүүд наймаалагдадаг. Наймаалаһа Лидия Григорьевна Воронина гэр бүдын ажахын гашүүн Валентина Андреевна хоёр тэндэ хүдэлдэг. Мундоошэ сагта өөрынгоо магацин нима, гэхэдэ гээшэ хэр хүшэр өсү—гэжэ Валентина Андреевнаа асуухадамын: — Вален башал даа,—гэжэ. «Магацин нима гэхэдэ хадаа, баяжа ёһотой» гэжэ зарим хүнүүд ханада. Үнэн дээрэ, хэдэ ехэ гарганатай хэрэг гэшээ! Налогууд дээрһэнэни дараха. Олзынгоо 70 процент нилогой инспекцида оруулабди. Теэд олзыншье тимэ эхэ бэшэ.

Ушарын юу гэхэдэ, сондо мүнэн үгы. Салнигаа тэдэ хэдэн хондо абаһагүй. Хэдшье юмэ худалдаһа абаха ханаатай аад, мүнэгүүдөөд, абаһагүй. Тимхээг заримдаа урьһаа үгэлдэг. — Нэгдээр хоёр жэлэй үнэгэрэ бг,—гэжэ Валентина Андреевна үгсэлжүүлэнэ. — Харин үрэ дунгууд тухай хэлэхэ энлэ. Түрүүшын энлэ хоёр жэлдэ түршад олохон фирмуудтай барторна хэлсэ баталжа, продукция агадэ янзын өд бараагаар андалдаа, мэдэн соогоо бая наймаалаһын. Илээд лэ худэлдэг.

Бүрхэг хүнин харанхы соо залуугүй оносго мэтэ манай общество төөрһөөр. Үнгэрэн сагай сонго руу халта хараад абахын тулаа нэгэ алхам гэдэггэ хэс... Августидыг үгсэлэһэн бүлэгэй (пүтүгэй) боложо байхала, партиян Политбюроо зонһоо табархай анигүй байдалда байгаа һэн. Тинн Генеральна секретарь Үбэн байна гэһэн тунхаг тараагдаба. Арад нитын хүсэл, зонингэ садалаажа байһан КПСС-эй ЦК үзэл бололиорго «нир» арасалдаагаар шэрэгтэ буулдагдажа байһан ушарһаар үнхөөгөөл доторой «үбшэндэ» барилдана үшэ байгаа бэшэ гү? Манай обществоын төөрлэрин эхиной «харанхы» эндэһээл эхитэй гээд ойтгохо болоо һэн хожомоо. Ингээ «үбшэндэ» харанхыгаар хүт мурөө алдаагүй һэн, болодо демократин Алтан үндэһэн хүндлэхэ шүтэй байжа магад һэн. Мундоо мафиозно дэлгүүрэй «маскалада» абтан арадуудай дунда шадалтай баваарын шадалтай ахчаа шоно шүүдөөр удаа татай элгин абаха арьһанай шунгалтай болошоо. Энлэ демократин гэхэн ойлгомжонхой үндэһэн хуулидаа эршижэ, ямаршье эмхи гуримгүй (анарх) байдалай хойшлон манай обществомэ һүйдхэжэ байна бэшэ гү? Зүгөөр оршолонто (зүридлөөтэ) юртэмсэдэ байһанаа мартажа болохойгүй. Удэр, хүчин гү, али үбат; зунай нэлдэг мэтэ ээлжээтэ зүрилдөөн эрвэлдэл ээ өсөөб бинуу. Гайхалгүй! Энэ холбоодо мүнхэ юумэн үгы, унанай

ОЛОНОЙ АНХАРАА ТАТАНА

Ушарын юу гэхэдэ, сондо мүнэн үгы. Салнигаа тэдэ хэдэн хондо абаһагүй. Хэдшье юмэ худалдаһа абаха ханаатай аад, мүнэгүүдөөд, абаһагүй. Тимхээг заримдаа урьһаа үгэлдэг. — Нэгдээр хоёр жэлэй үнэгэрэ бг,—гэжэ Валентина Андреевна үгсэлжүүлэнэ. — Харин үрэ дунгууд тухай хэлэхэ энлэ. Түрүүшын энлэ хоёр жэлдэ түршад олохон фирмуудтай барторна хэлсэ баталжа, продукция агадэ янзын өд бараагаар андалдаа, мэдэн соогоо бая наймаалаһын. Илээд лэ худэлдэг.

Бүрхэг хүнин харанхы соо залуугүй оносго мэтэ манай общество төөрһөөр. Үнгэрэн сагай сонго руу халта хараад абахын тулаа нэгэ алхам гэдэггэ хэс... Августидыг үгсэлэһэн бүлэгэй (пүтүгэй) боложо байхала, партиян Политбюроо зонһоо табархай анигүй байдалда байгаа һэн. Тинн Генеральна секретарь Үбэн байна гэһэн тунхаг тараагдаба. Арад нитын хүсэл, зонингэ садалаажа байһан КПСС-эй ЦК үзэл бололиорго «нир» арасалдаагаар шэрэгтэ буулдагдажа байһан ушарһаар үнхөөгөөл доторой «үбшэндэ» барилдана үшэ байгаа бэшэ гү? Манай обществоын төөрлэрин эхиной «харанхы» эндэһээл эхитэй гээд ойтгохо болоо һэн хожомоо. Ингээ «үбшэндэ» харанхыгаар хүт мурөө алдаагүй һэн, болодо демократин Алтан үндэһэн хүндлэхэ шүтэй байжа магад һэн. Мундоо мафиозно дэлгүүрэй «маскалада» абтан арадуудай дунда шадалтай баваарын шадалтай ахчаа шоно шүүдөөр удаа татай элгин абаха арьһанай шунгалтай болошоо. Энлэ демократин гэхэн ойлгомжонхой үндэһэн хуулидаа эршижэ, ямаршье эмхи гуримгүй (анарх) байдалай хойшлон манай обществомэ һүйдхэжэ байна бэшэ гү? Зүгөөр оршолонто (зүридлөөтэ) юртэмсэдэ байһанаа мартажа болохойгүй. Удэр, хүчин гү, али үбат; зунай нэлдэг мэтэ ээлжээтэ зүрилдөөн эрвэлдэл ээ өсөөб бинуу. Гайхалгүй! Энэ холбоодо мүнхэ юумэн үгы, унанай

Ушарын юу гэхэдэ, сондо мүнэн үгы. Салнигаа тэдэ хэдэн хондо абаһагүй. Хэдшье юмэ худалдаһа абаха ханаатай аад, мүнэгүүдөөд, абаһагүй. Тимхээг заримдаа урьһаа үгэлдэг. — Нэгдээр хоёр жэлэй үнэгэрэ бг,—гэжэ Валентина Андреевна үгсэлжүүлэнэ. — Харин үрэ дунгууд тухай хэлэхэ энлэ. Түрүүшын энлэ хоёр жэлдэ түршад олохон фирмуудтай барторна хэлсэ баталжа, продукция агадэ янзын өд бараагаар андалдаа, мэдэн соогоо бая наймаалаһын. Илээд лэ худэлдэг.

Бүрхэг хүнин харанхы соо залуугүй оносго мэтэ манай общество төөрһөөр. Үнгэрэн сагай сонго руу халта хараад абахын тулаа нэгэ алхам гэдэггэ хэс... Августидыг үгсэлэһэн бүлэгэй (пүтүгэй) боложо байхала, партиян Политбюроо зонһоо табархай анигүй байдалда байгаа һэн. Тинн Генеральна секретарь Үбэн байна гэһэн тунхаг тараагдаба. Арад нитын хүсэл, зонингэ садалаажа байһан КПСС-эй ЦК үзэл бололиорго «нир» арасалдаагаар шэрэгтэ буулдагдажа байһан ушарһаар үнхөөгөөл доторой «үбшэндэ» барилдана үшэ байгаа бэшэ гү? Манай обществоын төөрлэрин эхиной «харанхы» эндэһээл эхитэй гээд ойтгохо болоо һэн хожомоо. Ингээ «үбшэндэ» харанхыгаар хүт мурөө алдаагүй һэн, болодо демократин Алтан үндэһэн хүндлэхэ шүтэй байжа магад һэн. Мундоо мафиозно дэлгүүрэй «маскалада» абтан арадуудай дунда шадалтай баваарын шадалтай ахчаа шоно шүүдөөр удаа татай элгин абаха арьһанай шунгалтай болошоо. Энлэ демократин гэхэн ойлгомжонхой үндэһэн хуулидаа эршижэ, ямаршье эмхи гуримгүй (анарх) байдалай хойшлон манай обществомэ һүйдхэжэ байна бэшэ гү? Зүгөөр оршолонто (зүридлөөтэ) юртэмсэдэ байһанаа мартажа болохойгүй. Удэр, хүчин гү, али үбат; зунай нэлдэг мэтэ ээлжээтэ зүрилдөөн эрвэлдэл ээ өсөөб бинуу. Гайхалгүй! Энэ холбоодо мүнхэ юумэн үгы, унанай

Ушарын юу гэхэдэ, сондо мүнэн үгы. Салнигаа тэдэ хэдэн хондо абаһагүй. Хэдшье юмэ худалдаһа абаха ханаатай аад, мүнэгүүдөөд, абаһагүй. Тимхээг заримдаа урьһаа үгэлдэг. — Нэгдээр хоёр жэлэй үнэгэрэ бг,—гэжэ Валентина Андреевна үгсэлжүүлэнэ. — Харин үрэ дунгууд тухай хэлэхэ энлэ. Түрүүшын энлэ хоёр жэлдэ түршад олохон фирмуудтай барторна хэлсэ баталжа, продукция агадэ янзын өд бараагаар андалдаа, мэдэн соогоо бая наймаалаһын. Илээд лэ худэлдэг.

Бүрхэг хүнин харанхы соо залуугүй оносго мэтэ манай общество төөрһөөр. Үнгэрэн сагай сонго руу халта хараад абахын тулаа нэгэ алхам гэдэггэ хэс... Августидыг үгсэлэһэн бүлэгэй (пүтүгэй) боложо байхала, партиян Политбюроо зонһоо табархай анигүй байдалда байгаа һэн. Тинн Генеральна секретарь Үбэн байна гэһэн тунхаг тараагдаба. Арад нитын хүсэл, зонингэ садалаажа байһан КПСС-эй ЦК үзэл бололиорго «нир» арасал

МЭРГЭЖЭЛТЭД БЭЛДЭГ ДЭНЭ

Сибиринь банкн хөрөнх эрхилдэг улахооронид дээдэ бургуулин Бурядай таһагга байгуулагдан банкн колледжитэй танилсагда хаяхан Улаан Удын «Бизнес-клуб» соо болобо. Баар ёһололой оршон байдалда үнгрэгэн энэ үйлэ хэрэг тухай хөөрхөнгөө урда тээ үгдээд бургуулин Бурядай таһагга тухай хэлэн үгдээд...

Тэрэ үнгрэгэнэ оной ноябрь нарада байгуулагдажа, мүнөө үедэ хэлдээ, тухайн дугаар бургуулин хүсэд дүүгээгүй 140 хүн, тэрэ тодоо санхүүгийн 100 аа хаагшад заочноор хүрэн сана. Буралсалал үгдээд тэднөр дээд мэргэжлэй багшанарай, эрдэмтэй лекци хэбээлүүдэй, алба, шагнаха аргатай. Новосибирскын гүрэнэ университетей Бурядай таһаггай хамта 1994-он онуудай буралсалал жамда «Финанснуд», урьналайжа болон мүнгрэгэн эрхэсэ гэгэн мэргэжлээр 29 хүнийе бургажа байна. Мүнөө Бурядай таһаггай дэргэдэ байгуулагдахан банкн колледжитэй 68 хүн абажа, танилсагдаган олоной хабаадалгаатай үнгрэгэ гэгэнэ. Таһаггай директорай олологши Д. М. Будыничинь таһаггай дүрэгтэй баарай суглаа нэгжэ (банкн колледжитэй) үнгрэгэнэ. Б. Ч. Батуева үгд үгдөө «Банкн хөрөнхүүдэ сэжиктэ, тухайн эрдэмтэй мэргэжлэйн алба хаагшадые бэлдэн гаргаха хэрэгтэ байгуулагдан колледжитэй үгдэ айнагаар, эхэ, тэрэ энэ шэнэ хэлдэ горитой хуби хэмэргээр орлууха зэргээй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ колледжитэ тухай программаар шалгалта бариха оронон хөрөнхтэ дунда эрхэмтэй хүүбүд, басагад жэл манай нара соо бурхалдаа бухгалтер, кассир, компьютер дээрэ элбэ амжаа хэжэ мэргэжлээр болон банкн бусад алба хаагшад болохо тархаа юм. Тэднэр банкн ороно хөдөлмөрчин дүй үнгрэгэнэ, ансануудые, түрүү олологши ансануудын наринар шалдан республикнээр түрүүшын тухай мэргэжлэдэ болохо, — гэжэ Б. Ч. Батуева тэмдэглэбэ. Буряад Республикнэ Ардай Хуралд комитеттэй түрүүшын Б. И. Агалов, республикнэ гэгээрэлэй министр аюлогши А. И. Балдуев, Бурядай Үндэжн банкн түрүүшын орологши З. Г. Михайлов, Новосибирскын университеттэй Бурядай таһаггай директор Г. Н. В. Данилов болон энэ танилсагдаа уригданан олон тоого ахид колледжитэй багшанар болон бургалдалта хандлага, халхи, дуулан үгдүүдые хэлэбэ. Уяань колледжитэ ботан хүүбүд, басагад олоогшан болон үнгрэгэн оронолгоонон хүүбүд олоогшан гаата ёһолол болоо. Аман олоогшан билет, эхэ, эхэ дөбөрөнүүдэ залуушүүдэ баруулаха, Харюудань тэдэ иог ботанда зугаа харуулаха, Дуу, шүлэгүүдые ушаа, дуулаа. Оёһодыгөө хүсөөр гаргахан халхи гэгээтэ дэлгээ. Банкн хунган баш эрдэм шуналтайгаар шуудлажа эхилэн энэ колледжитэй бургалдалта амжалта хүсэе. Д. ДАШИНЕВ.

ШЭНЭ АЛБАН

Дайнай гал дүлэжэ, сороболжоло байһан газарна зайлажа, тэрэ тоонто ноутага урилхан гэр бүлүүдэй, хунүүдэй тоо республика доторнай һара бүрн олошорно. Тэднэй тоо мүнөө үедэ 1000-аад шахуу боложо байнхай. Хүн олоогшан республика руунай эрхэ, нүүхэ ябадта гуримшуулаха зорилготой албан республикнэ Ажалай болон хузонэин ажаллаар хандагад министрстэй дэргэдэ хаяхан байгуулагдаба. Тус министрстэй министрэй орлогши А. М. Шингее энэ албанай хүтэлбэрлэгшөөр томилгодо. Ондоо тэрэнэ Буряад орон руу эрхэн хунүүдэ ажалда, пропискада оруулаха, мүнгрэгээр туһалха, харга заманий гаргашануудые бусааха, гэр байрабаха хэрэгтэн туһалха зорилгоонуд тус албанай урда табиглаана. Манай корр...

Тоонто Буряадаа, Тоёоноо дуулаа

Поэт Д. Дашинмаев

тушаад онуудта «туршалга-шэжэлэгтэн» малгай хэдэн шүлэгүүдэ уран шүлэгтэн бэшэн байна. Табантуулаа, В. В. Малковсийн шүлгээр бэлдэ туршагада манайб бэлдэ «Урлал» гэгэн шүлэг бэшэ хэн; Бодогты! Бушуу шанга

ХАРА ХЭЛЭТЭНДЭ ХАРДУУЛААД...

Ажалаара шатажа ялбан хүн лэ, Амжалтаара гэрэлтэжэ байха юм лэ! (Ц. ГАЛСАНОВ).

шэнэ буряад шүлэг түрөөд, театран ендэр дээрнээ суураатан ханхнажа, залуушуулай сэдхэл долоогоо. — Сэбэр ямб лэ! (Чистейший ямб!) — гэдэжэ, ородуудые мангынь ойдогшан баянга...

Хорёод онуудай хоёрдох хахадта буряад поэзи улам абьастайгаар хүржээ эхилэн юм. Уран шүлэгтэй Дамба Дашинмаев үе сагайнаа дуушан ялбангийн эли бөө. Ноодэй хурса гуурһан доробо гарган мур үгдэн тэрэ үе сагайнаа бодот байдал харуулан гүнзгөө үждатан. Ялас гэмэ шүлэгтэ, дуунуд болоно. Энэ поэт буряад уран шүлэгтэ эхэлдөгдө шэнэ малгай оорын онсо улига гаргажа, буряад поэзиин түгээдэ орон гэгжэ тоологдог.

Гушаад онуудай эхээр Д. Дашинмаев шэнэ аргаар, оорын хоолойгоор шүлэгтэ эхэлэ эхилэн бэлэй. Хубис-халаар шэнэ хэлдэжэ эхилэн эрхэ байдалда хушанай түхэлтэй шүлэгтэй мангынь хубилгажа, алга нугалбаринь ондоо, хэмжүүрэн тэдэ болохо шүлэглэ байгаа гэжэ тобишол шүлэгжэлэгш И. Ним Д. Дашинмаевай эхэлбэ шэнэ шүлэгтэ, бэ шэнэ байна. Тэрэ холын...

ГЭНЭН ХОНГОР СЭДЬХЭЛТЭЙ БЭЛЭЙ

Илангала Ц. Дон бөөд хүн болшохо. Ц. Дон тоомгүйшгэ, нидэрнөө галтай, хурса шарагтай, хорон үгтэй хүн юм хэн. Тингээд лэ залуу басаганай орохо эрхтэ, нүгөөдээ элдэб үнгрэгээр гасаалка даа.

Дамба Дашинмаев хөдөр томо бэстэйшэ наа, эхэл гэгэн хонгор, үхүүдэн сэдхэлтэй хүн байгаа гэжэ мүнөө ханашабэ. Буряад хөлөн гэгшэнэй аргатай бэл, аман эхэлбэрийн абаар халма дүүрэн гэжэ мэдэбэди. Элдэб үнгрэгэн манай зүйлүүд били ха юм даа.

Нэгэ орохоломни, Ц. Дон аргагүй уранар аад, айхар харуулаадые хөлгэжэ тууба (бэшжэ абахаха яагаа һэниб гэжэ мүнөө шалнадагш). Манай ноутага нямэ харуулаада байдаг юм лэ даа гэгшэ хэн.

Унөөхи Дамбыннай ноур гэгээд, хүүб хурин-улаан болошоод, хэлхэ үгээ оложа ядан, хүлэрнэ нугага агши хэн. Тингээшэ үнөөхи хушад онуудайнай хатуу...

дүй дүршэлые шүөө дахин элрүүлэн харуулаа. «Туг» гэжэ шүлэг дотороо Бурядай түрүүшын революционер Цыремний Рамкуров тухай уран хурсаар бэшэн: Хэ-нэй гэгээр бууряад Тэ-нээ мал-нуур гэгээд, Ту-люур ядуу байгаа, — А-яар хэ-лэ мэдэши. Ал-яз ха-туу эр-хөөр

Эб-дээд ту-шаа-гэн-жээ, А-гуу су-лоо ол-хөөр Хар-гы за-мын шэн-жэши. Уран шүлэгтэн дүй дүршэ, шадабар-гансал шүлэгтэй хэм хэмжүүрөө тодо болгоно бэшэ. мүн хэ-лэгтэ элдэбээр эхэлбэ, олон илзын аргауудые хэрэглэхэ ушартай юм.

Шүлэгтэй уран найханис, эршэ сохисые мангдэхэ хэн тула Дамба Дашинмаев шүлэгтэ сохи үгдүүдэ хэлгүүдэ, юрэ бусын ивэрэн гэдэ турнилы хэрэгтэдэ байгаа:

Галуута Нуур, долгёр Сохёод угаа шөрүүн. Баруун Тоёон нэмээ Тагаад дэндүү һөрүүн.

Энэ бадаг соо ивэрэн хонгор энтэгтүүд (шөрүүн, һөрүүн) хүсэтэйгоор сонсогтоно.

Бэлгитэ уран шүлэгтэн эхэлдөгдө соо эргэлдэд байһан ситакиска байгуулаага адин найруулагда олоор ушарна. Нимэ найруулагуудые ситакиска параллелизм гэгдэ. Ийнхэлхэдэ:

Ногон талдаан бурьялжа, Нингэм Совет манайн. Нүүгөө талдаан нэгэрэ, Нүүр галуу шоннууд. («Улаан тутга дивизион») Ситакиска параллелизм эхэлдэг байдал. Илангала ардай аман эхэлдөгдө олоор ушардаг байна.

Мүн поэзий эхэлбэрүүд соо түрүүшын хэдэн мүнүүдэй эхилдэ үгтэ үгтэ хэдэн дахин дабадаг ушар олоор үзэгдэнэ. Нимэ аргые анафора гэгдэ. Ийнхэ:

Арбан агуу жэлүүдэй Арбан улаан хабар боложо... Таби түбидэ мандала... («Арбан жэл») Шүлэгтэн уран найханай хэлэлгэ соо асуулан мэдүүрүлүүд халда асуулан үгдүүгээр, баталан удхатайгаар олоор ушарна. Нимэ асуудалдай түхэлтэй хэлгүүр хэлгүүр баталалы риторическа асуудал гэгдэ. Риторическа асуудалдай жэшэ Д. Дашинмаев «Улаан Тутга дивизион» гэжэ поэма соо бии: Эиш найханай буян гү?

ЖАРГАЛАНТАДА ТЭМДЭГЛЭГДЭХЭ

Буряад уран эхэлбэр үндэһэ нуури табигшадай нэгэн Дамба Дашинмаев мэндэ ябаа һаа, 1994 оной ноябрь нарада 90 наһаа гүйсэхэ хэн. Буряад ардай мэдэжэ поэт Дамба Дашинмаев Сэлэнгын аймагай Жаргаланта ноутага 1904 ондо түрэн хонгор. 1938 ондо Жаргаланта ноутага 1904 ондо түрэн хонгор гүшан гурбан наһаа дээрэ наһа бараа хэн. Бурядай Нингын эрдэмтэй институт, Сэлэнгын аймагай захиргаан, аналдад поэзий түрөөр 90 жэлэй оёе утгуулан, бэлдэхэй хүлэмээрэ айнагаар.

Бурядай элчтэ поэт Дамба Дашинмаевай түрөөр 90 жэлэй оёе үнгрэгэлдэ хабаатай бүхэ хэмжээнүүдэ Сэлэнгын аймагай захиргаан бөө дээрэ сүжэ дажа эхэлбэрин тулада мүнэ номолоо, ойн бөлрөө ноутага ноябрьн 3-да үнгрэгэхэ болоо. Тэрэ эбуун харата жэлүүдтэ хардалгаар халаһан бэлгитэ эхэлбэрлэйн дурахаада дурдалгануудые хэлхэ дуратай хунүүд бэлгитэнүүдэ Бурядай Нингын эрдэмтэй институтда дамжуулахадэ болохо.

Т. МАКСАРОВА

ШЭНЭ НОМУУД

Бурядай Нингын эрдэмтэй институтай уран эхэлбэр институт эрдэмтэд Д. Дашинмаевай түрөөр 90 жэлэй оёе утгуулан, бэлдэхэй горитой хүдэлмэри хонгор байна. Ийнхэ, залуу эрдэмтэ, хэлэ бэшгэй эрдэмтэй кандидат Т. М. Дугаржапова «Д. Дашинмаевай шүлэгжэлэмэл эхэлбэрүүдэй хэлэ» гэгэн ном бэлдэбэ, бүрн 1993 ондо баруулан гаргуулаа. Поэзий бүхэ эхэлбэрүүдые, үгэ хэлые уран найханай алышые талнаһан автор шэжэлжэ,

ШҮЛЭГҮҮДЭЭНЬ

Тоёон Галуута нуур долгёр Сохёод угаа шөрүүн. Баруун Тоёон нэмээ Тагаад дэндүү һөрүүн. Тоёон! Манай поэт Эгтэ манга бэшэ. Манай сагай Тоёон— Хүхюу замтай жэшэ. Нюдөө нэгээд харыш! Хагуу шүлүүн түлэ Дамы дараад көбгөөш! Мүнөө болёш, Хүлэе. Тоёон Шамай поэт Эгтэ манга бэшэ. Манай сагай Тоёон— Хүхюу замтай жэшэ. Шингэ гүзээ мангад, Залуу шахтёр-бураад, Түлэс абахаар эрээ, Түхюур гарга барла. Тоёон Шамай поэт Эгтэ манга бэшэ. Совет сагай Тоёон— Хүхюу замтай жэшэ. 1935 он.

Мүнхэ-һарьдаг Үзэхэсэн үндэр уулануудай Сакхюур хабсагай тиндэжэ, Үзүүр хурса орьёнууд аабһараар эрьдэжэ мухарижа аабһараар Сахаран гоомжоо Сахаран гоомжоо

Уулэндэ тулажа байна лэ. Баян Байгал далайнаа Баялга хооранһан урладаг. Баян Байгал далайнаа уулануудһаа Баялга хооранһан урладаг. Баян Байгал далайнаа уулануудһаа Баялга хооранһан урладаг. Баян Байгал далайнаа уулануудһаа Баялга хооранһан урладаг.

УРАН БИИР

Эхэ найхан Совет оронойм Алдадгүй бултадаа сэрэгүүд Эрэ сууга хүүбүн, шадалаа прагуу зурагай уран биир! Элбэгээр бадаруулан, ургаад, Эршэмтэй тоб үгөөр шэмгээд, Эршэмтэй зурагаа задалаш, Илдамаар эрхэлэнцэн балры Мөлөр уужам «Талын ниугууд», Элрхэй гаргахаар шүлэглөөб, 1935 он.

МАНАЙ АЖАГЛАЛТА: Ардай уран зурааша Цыренжао Сампиловтой Сампиловта зориулажа бэшэн энэ шүлэгтэн өөрүн удхатай. Юуб гэгээд, Ц. Сампилов өөрүн ёһоной шаринуудые зурадаг байһан гэжэ мэдэжэ, Х. Н. Намсаревта, Д. Дашинмаевта зориулажа зурахан шог зурагуудын олодо мэдэжэ. Бүлгөөрөө зогсожо байһан уран эхэлбэрлэдгэ болон тангддаг юм.

ДУУНУУДААНЬ

Додоохон-Онгостой алдартай адагта, Улаахан үндэһэн сэрэгтэ байһан, Дуулимжан Сэлэнгын эрьдэ, Байлдаанай эршэмтэй бургуулаа Дурасхаалтай гоёхон газарта Барандань эзэлжэ, Доруулан сэрэгүүд байжа байдаг, Боорингоо дэргэдэ харгигаар Бүлгэхан мордохдоо багтлуудга Бүлгэхан мордохдоо багтлуудга, Бөхшөөн хатуулан журамтай, Ажалла Бурядай автономиян Айдарга найрагшаар баяр дээр Амгалан Советдэ Амгалан Советдэ арпалжа, Ууламхан хилээс хамгаалһан, Агтада мордохоор болзхэн даа, Улаанхан тутайгаа габылтай, болзхэн даа, Ударнин габагай, болзхэн даа, 1933 он.

ҮНЭЭНЭЙ ГОМДОЛ

Хушуун дороо табиха Хоолоор дуугуу байһан даа. Хоёр подым хонхойо, Хойто бөөм хорхойо. Тугаар гарган тугалмай Турлааг хирээ тошообо. Томо хухоо хүүхүүдэ, Тугал үгэ болобо даа, Аагар муухай таанары (Хурангыгаар үгтэбэ).

Хөлөһөн «Поэмэ» гэгэн бүлэгтэ орохой. Гадна «Сармаа» гэжэ поэмтэ «Туламгай шонго» гэжэ онтохон бөө даһан булгүүдэ болгогхой. Хэлэ бэшгэй эрдэмтэй доктор, профессор В. Ц. Найданов, хэлэ эрдэмтэй кандидат, халхан сагнаа урда наһа бараһан Г. О. Туленов, хэлэ бэшгэй эрдэмтэй кандидат Т. М. Дугаржапова, эрдэмт залуу кандидат И. В. Дондокова гэгшэд номонь редакцион коллегиян гэгшүүд байгаа. Зүүгөөр энэ найн согсолборин оройдоол 500 хэлгээр гаргагданһан толхорхоо байна. Ц. ЦЫРЕНОВА.

